

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/190/2017
Identifikačné číslo spisu:	1412212319
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1412212319.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa C. G., bývajúceho v R., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Pavlom Haškom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Košická 52, proti N. G., bývajúcej v Q., o určenie výživného manžela, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 13P/190/2012, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. júna 2017 sp. zn. 11CoP/414/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 26. mája 2016 č. k. 13P/190/2012-506 zamietol návrh C. G., aby jeho manželke N. G. bola uložená povinnosť prispievať na jeho výživu a „spoločnú domácnosť“ z jej pravidelného príjmu sumou 400 € mesačne, počnúc 1. septembrom 2012, a tiež povinnosť prispievať na rovnaký účel z jej mimoriadneho sociálneho príjmu „Beihilfe“ sumou 2 350 € ročne, počnúc 1. januárom 2013.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 27. júna 2017 sp. zn. 11CoP/414/2016 odvolaním navrhovateľa napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie nemal v prebiehajúcom konaní o návrhu na určenie výživného preukázané splnenie podmienok na jeho určenie predpokladané v ustanovení § 71 zákona č. 36/2005 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie i s jeho odôvodnením a v podrobnostiach na neho poukázal. Súd prvej inštancie vykonal potrebné dokazovanie, vec správne právne posúdil a vyvodil z nej správny právny záver. Odvolacie námietky navrhovateľa o nedostatočnosti podkladov pre záver o životnej úrovni manželov, o nevykonaní navrhovaných dôkazov potrebných pre zistenie rozhodujúcich skutočností, preskúmania námietky zaujatosti voči zákonnej sudkyni, o odňatí mu možnosti konať pred súdom, nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia nepovažoval odvolací súd za relevantné privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Dôvodil, že súd prvej inštancie, ani odvolací súd nevykonali ním navrhnuté dôkazy, neúplne zistili skutkový stav vecí a dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa navrhovateľa odvolací súd nerešpektoval ustanovenie § 71 ods. 1 Zákona o rodine. Navrhol, aby súd preskúmal obsah námietky zaujatosti, ktorú vzniesol voči zákonnej sudkyni na súde prvej inštancie. Súd prvej inštancie vážne procesne pochybil pri pojednávaní 26. mája 2016, keď nevyhlásil dokazovanie za skončené a na záver neudelil účastníkom záverečnú reč, čím mu odňal možnosť konať pred súdom. Súd prvej inštancie mu neumožnil vykonať zásadné dôkazy a to výsluchom dôležitého svedka, ktorého účasť dovolateľ na pojednávaní zabezpečil. V konaní teda podľa jeho názoru došlo k nesprávnemu procesnému postupu podľa § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4. Manželka sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Na konanie vo veciach výživného plnoletých osôb sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní navrhovateľa.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP), a to oprávnenou osobou, po preskúmaní prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03 a IV. ÚS 252/04).

8. Dovolací súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane (pozri napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011).

9. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP a § 421 CSP.

10. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Pritom aj naďalej platí, že pre záver o prípustnosti dovolania z dôvodu zmätočnosti nie je

významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 420 CSP formuluje jednak prípustný predmet, a to vymedzením, proti akým rozhodnutiam je dovolanie prípustné (vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí). Pre prípustnosť dovolania je ďalej potrebné, aby tieto rozhodnutia trpeli niektorou z väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP; tieto budú relevantné len vtedy, pokiaľ trvajú aj v priebehu dovolacieho konania. Vady zmätočnosti sú zároveň dovolacím dôvodom podľa § 431 CSP.

12. V danom prípade navrhovateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

13. Dovolací súd v súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch inštancií odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016 (dovolanie bolo podané 10. októbra 2017), ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovoláním napadnuté rozhodnutia dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, podávajú jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétného problému, vysvetľujú svoje argumenty, ktoré ich viedli k definitívnemu záveru o zamietnutí podaného návrhu (jeho správnosťou sa dovolací súd nezaoberal). Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

14. Prijaté právne závery odvolacieho súdu a rovnako i súdu prvej inštancie sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 157 ods. 2 O.s.p. a § 387 ods. 1 a 2 CSP. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd a rovnako súd prvej inštancie neodôvodnili svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

15. Ďalšie námietky navrhovateľa sú obsahovo plne totožné s jeho odvolacími dôvodmi, s ktorými sa odvolací súd náležite vypořiadal (bod 18. až 20. jeho rozsudku). Dovolací súd sa s jeho závermi stotožňuje a v podrobnostiach na ne poukazuje.

16. Pokiaľ navrhovateľ namieta právne posúdenie zisteného skutočného stavu veci, dovolací súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (pozri najmä judikát R 54/2012, ako aj rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010, 8 ECdo 70/2014).

17. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie navrhovateľa v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.